

**11^{ος} ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΤΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ
ΔΟΚΙΜΙΟΥ**

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ και ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ

**[Αλλαγή ημερομηνίας προκριματικού και του τρόπου διεξαγωγής του
Διαγωνισμού λόγω των ειδικών συνθηκών της πανδημίας covid-19]**

1. ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ

1.1. Φορείς - Πλαίσιο

α. Το Πανεπιστήμιο Πατρών διά του Τμήματος Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου με την υποστήριξη αφ' ενός μεν του Κέντρου Ελληνικών Σπουδών Ελλάδος του Πανεπιστημίου Harvard (ΚΕΣ), αφ' ετέρου δε της Πανελλήνιας Ένωσης Φιλολόγων (Π.Ε.Φ.) προκηρύσσει τον **11^ο Πανελλαδικό Μαθητικό Διαγωνισμό Φιλοσοφικού Δοκιμίου** υπό το γενικό θέμα:

«Αίσθηση, νόηση και το ερώτημα για τη γνώση»

σύμφωνα με τα οριζόμενα στον ανά χείρας «Κανονισμό».

Ο Διαγωνισμός τελεί υπό την αιγίδα του Πανεπιστημίου Πατρών. Προκηρύσσεται και πραγματοποιείται μετά από έγκριση του αρμοδίου για την Παιδεία και Εκπαίδευση Υπουργείου με την υποστήριξη των υπηρεσιών της Μέσης Εκπαίδευσης.

Επίσης, υποστηρίζεται από την Ένωση Καθηγητών για την Προαγωγή της Φιλοσοφίας στην Εκπαίδευση (Ε.Κ.Δ.Ε.Φ.).

β. Ο Διαγωνισμός απευθύνεται προς τους μαθητές της Β' Λυκείου, χωρίς να αποκλείονται ενδιαφερόμενοι μαθητές άλλων τάξεων του Λυκείου. Μαθητές και καθηγητές που έχουν ενδιαφέρον για την φιλοσοφική σκέψη και την ιστορία της συμμετέχουν εθελοντικά, πέραν των μαθητικών ή υπηρεσιακών τους υποχρεώσεων. Η προετοιμασία των μαθητών για τη συμμετοχή τους δεν επιβαρύνει τη διδασκαλία του μαθήματος της Φιλοσοφίας, αλλά αντίθετα οφείλει να την εμπλουτίζει σύμφωνα με τους στόχους που τίθενται στο Πρόγραμμα Σπουδών.

Η όλη διενέργεια του διαγωνισμού (εκτέλεση, βράβευση, δημοσιοποίηση) θα υλοποιηθεί με ευθύνη των διοργανωτών, χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση των μαθητών για τυχόν τέλη συμμετοχής ή έξοδα διαμονής και διατροφής τους στην Πάτρα, αν προκριθούν στην τελική φάση του, και σύμφωνα με τους κανόνες δεοντολογίας για τη διασφάλιση των προσωπικών δεδομένων των συμμετεχόντων μαθητών και των πνευματικών δικαιωμάτων τους.

Δεν θα διαφημίζονται άμεσα ή έμμεσα εμπορικά προϊόντα ή εμπορικές επιχειρήσεις εντός του υλικού του διαγωνισμού και των δράσεων στο πλαίσιο της διεξαγωγής του.

1.2. Σκοποί

Ο Πανελλαδικός Μαθητικός Διαγωνισμός Φιλοσοφικού Δοκιμίου στοχεύει στην καλλιέργεια του φιλοσοφικού λόγου στους μαθητές της Β΄/θμιας εκπαίδευσης και, μέσω αυτών, γενικότερα στην προαγωγή της φιλοσοφικής σκέψης στην ευρύτερη κοινωνία. Ειδικά αποσκοπεί στην:

- Ενθάρρυνση και ενίσχυση του φιλοσοφικού προβληματισμού και μεθοδικού στοχασμού στους μαθητές του Λυκείου.
- Εξοικείωση των μαθητών με την δυνατότητα συνεκτικής κριτικής θεμελίωσης των πρακτικών και θεωρητικών τους προσανατολισμών στον κόσμο και την ζωή που παρέχει η φιλοσοφία.
- Παροχή δυνατότητας σε μαθητές με ιδιαίτερα φιλοσοφικά ενδιαφέροντα να γνωρίσουν στενότερα και να προσανατολισθούν στο πεδίο της φιλοσοφίας ως επιστημονικού κλάδου.
- Παροχή δυνατότητας σε μαθητές τους οποίους ελκύει η φιλοσοφία να γνωρίσουν αυθεντικά τον φιλοσοφικό τρόπο σκέψης και να εκτιμήσουν ωριμότερα το ενδιαφέρον και τις δυνατότητές τους στο πεδίο αυτό.
- Πρόκριση των μαθητών που θα συμμετέχουν στην ελληνική εκπροσώπηση στην *Διεθνή Ολυμπιάδα Φιλοσοφίας*, που διοργανώνεται ετησίως από την Διεθνή Επιτροπή IPO (International Philosophy Olympiad) υπό την αιγίδα της Διεθνούς Ομοσπονδίας Φιλοσοφικών Εταιρειών (FISP: Fédération internationale des sociétés de philosophie).
- Προβολή, τόσο εντός της Ελλάδας, όσο και σε διεθνές επίπεδο, του συντελούμενου εκπαιδευτικού έργου στον τομέα της φιλοσοφίας στην Μ.Ε.
- Ανάδειξη του φιλοσοφικού λόγου ως βάσης για μια συνεκτική και κριτική κοσμοθεώρηση, αλλά και για την προσωπική συγκρότηση του σημερινού ανθρώπου, και κατ' αυτόν τον τρόπο:
- Ανάδειξη αφ' ενός μεν της οικουμενικότητας και επικαιρότητας του φιλοσοφικού στοχασμού, αφ' ετέρου δε της σημασίας και αξίας του ελληνικού φιλοσοφικού λόγου για την ανάπτυξη και εξέλιξη της φιλοσοφίας εν γένει.
- Αναβάθμιση του φιλοσοφικού λόγου στην ελληνική συλλογική συνείδηση, και ειδικότερα στην κοινότητα της Μέσης Εκπαίδευσης, και προαγωγή της φιλοσοφικής στοιχείωσης ευρύτερα στην ελληνική κοινωνία ως
  - α) ιστορικά επιβαλλόμενη επιταγή ειδικά για τον πολιτισμό στην Ελλάδα και
  - β) συμβολή στην ανοικοδόμηση ενός ώριμου, κριτικού, πνευματικά συγκροτημένου κοινωνικού σώματος και άρα ως συμβολή σε μια σταδιακή αναβάθμιση του κοινωνικού βίου και του δημόσιου λόγου στην Ελλάδα.

Από την εγκαθίδρυση του Πανελλαδικού Διαγωνισμού καθώς και από την οργανωμένη συμμετοχή της Ελλάδας στην Διεθνή Ολυμπιάδα Φιλοσοφίας εκτιμάται ότι θα προκύψει συγκεκριμένη ωφέλεια για:

- Τους μαθητές που θα συμμετάσχουν, γιατί τους δίδεται η ευκαιρία να εμβαθύνουν την επαφή τους με ένα αντικείμενο που τους ενδιαφέρει, να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους και να ασκήσουν τις σχετικές δεξιότητες, αλλά και να γνωρίσουν βιωματικά τον χώρο της διαλεκτικής αναζήτησης αρχών και την ανάγκη εσωτερικής συνοχής. Ενισχύονται έτσι ατομικά για την παρακολούθηση των σχετικών μαθημάτων του σχολείου και εμπεδώνουν το ενδιαφέρον τους για το πεδίο αυτό.
- Τους ενδιαφερόμενους καθηγητές Μ.Ε. που είτε θα προετοιμάσουν τους μαθητές για τον διαγωνισμό είτε θα συμβάλουν στην διεξαγωγή του, ως διορθωτές/βαθμολογητές, ή θα συνεργασθούν με την Επιστημονική Οργανωτική Επιτροπή για τον καθορισμό της ύλης κ.λ.π., διότι θα ασχοληθούν εντατικότερα, τόσο επί της ουσίας, όσο και από πλευράς παιδαγωγικής και διδακτικής, με ένα αντικείμενο που τους ενδιαφέρει και το διδάσκουν, αλλά και διότι θα έχουν την δυνατότητα να συνεργασθούν με ειδικούς από τον ακαδημαϊκό χώρο, να προβληματισθούν και να ανταλλάξουν απόψεις για την βελτίωση της διδασκαλίας των σχετικών μαθημάτων στα σχολεία (αντίστοιχο όφελος θα προκύψει και για τους πανεπιστημιακούς συμμετέχοντες).
- Τόσο τους μαθητές, όσο και –ιδίως– τους καθηγητές που θα καθοδηγήσουν τους μαθητές τους, επειδή θα τους δοθεί η ευκαιρία να αναδειχθεί και να αναγνωρισθεί δημόσια το έργο τους μέσα από διαδικασίες άμιλλας και αριστείας.
- Τις σπουδές φιλοσοφίας στην Ελλάδα, καθώς καθηγητές και μαθητές θα αποκτήσουν σαφέστερη εικόνα για τον χαρακτήρα, το περιεχόμενο και την σημασία του επιστημονικού αυτού κλάδου, με αναμενόμενο αποτέλεσμα ένα υψηλότερο ποσοστό φοιτητών που συνειδητά και από ενδιαφέρον θα επιλέγουν τις σπουδές φιλοσοφίας, πράγμα που θα συμβάλει αφ' εαυτού στην βελτίωση του επιπέδου των σπουδών.
- Για το ΚΕΣ του Παν/μίου Harvard, καθώς οι προαναφερθέντες γενικοί και ειδικοί στόχοι του διαγωνισμού υπηρετούν και τους σκοπούς του έργου αυτών των φορέων.
- Την Π.Ε.Φ., καθώς η φιλοσοφία στην Μέση Εκπαίδευση αποτελεί διακεκριμένη θεματική περιοχή των επιστημονικών και παιδαγωγικών της δραστηριοτήτων.
- Όλους τους εμπλεκόμενους και συνεργαζόμενους φορείς από την ίδια την συνεργασία, καθώς η αμοιβαία γνωριμία και ανταλλαγή μεταξύ των χώρων αυτών θα δώσει την δυνατότητα ουσιαστικότερης και εποικοδομητικής επικοινωνίας προς όφελος των κοινά επιδιωκόμενων στόχων.
- Τα οφέλη αυτά διαχέονται από τους μετέχοντες μαθητές και εκπαιδευτικούς και λειτουργούν πολλαπλασιαστικά στον ευρύτερο κοινωνικό, σχολικό και εξωσχολικό χώρο.

2. ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ - ΚΑΝΟΝΕΣ

2.1. Συμμετοχή

α) Συμμετοχή στον Πανελλαδικό Μαθητικό Διαγωνισμό Φιλοσοφικού Δοκιμίου (ΠΜΔΦΔ)

Ο Πανελλαδικός Μαθητικός Διαγωνισμός Φιλοσοφικού Δοκιμίου (ΠΜΔΦΔ) διεξάγεται ενιαία για τους μαθητές όλων των σχολείων της δημόσιας και ιδιωτικής εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένων και των ελληνικών προγραμμάτων των ξένων σχολείων που λειτουργούν στην ελληνική επικράτεια (βλ. πιο κάτω ειδική ρύθμιση για τους μαθητές των ξένων προγραμμάτων σχολείων που λειτουργούν στην Ελλάδα), καθώς και των ελληνικών σχολείων της αλλοδαπής.

Ο διαγωνισμός απευθύνεται πρωτευόντως σε μαθητές της Β΄ Λυκείου, χωρίς όμως να αποκλείονται ενδιαφερόμενοι μαθητές άλλων τάξεων του Λυκείου.

Οι συμμετέχοντες μαθητές πρέπει να είναι Έλληνες ή αλλοδαποί που διαμένουν νόμιμα στην Ελλάδα ή/και φοιτούν σε ελληνικά σχολεία υπό την ανωτέρω έννοια.

Η αίτηση συμμετοχής των ανηλίκων μαθητών στο Διαγωνισμό πρέπει υποχρεωτικά να συνοδεύεται από δήλωση συναίνεσης εκείνων που ασκούν την γονική μέριμνα.

Τα σχολεία των οποίων καθηγητές και μαθητές επιθυμούν να συμμετάσχουν στον διαγωνισμό δηλώνουν συμμετοχή στις αρμόδιες Δ/σεις Δ.Ε., όπου συγκροτούνται κατά τις ανάγκες τοπικές οργανωτικές επιτροπές για την διεξαγωγή της πρώτης φάσης του διαγωνισμού.

Ειδική ρύθμιση για τους μαθητές των ξένων προγραμμάτων των ξένων σχολείων που λειτουργούν στην Ελλάδα:

α) οι μαθητές αυτής της κατηγορίας μπορούν να δηλώσουν άλλη εκτός της ελληνικής γλώσσα για να διαγωνισθούν, συναγωνίζονται όμως κατά τα άλλα επί ίσοις όροις με τους λοιπούς μαθητές του Πανελλαδικού Μαθητικού Διαγωνισμού Φιλοσοφίας.

β) τα γραπτά των μαθητών αυτών διορθώνονται από ειδικούς βαθμολογητές, οριζόμενους από την Επιστημονική Οργανωτική Επιτροπή.

γ) οι μαθητές των ξένων προγραμμάτων των ξένων σχολείων που λειτουργούν στην Ελλάδα δεν μπορούν να εκπροσωπήσουν την Ελλάδα στην ΔΟΦ.

Ειδική ρύθμιση προβλέπεται και για μαθητές με προβλήματα δυσλεξίας ή ειδικών αναγκών, για τους οποίους εφαρμόζονται κατ' αναλογία και προσαρμοσμένα στις ειδικές συνθήκες του Διαγωνισμού τα από τον νόμο προβλεπόμενα (πρακτικές οδηγίες ανακοινώνονται σε εγκύκλιο που εκδίδεται έγκαιρα πριν από τον προκριματικό διαγωνισμό).

β) Συμμετοχή στην Διεθνή Ολυμπιάδα Φιλοσοφίας (ΔΟΦ)

- Ο Διαγωνισμός είναι ενιαίος: οι νικητές του ΠΜΔΦΔ προτείνονται για πρόκριση στην ΔΟΦ (βλ. κάτω 2.3. Β).
- Ο διαγωνισμός της ΔΟΦ πραγματοποιείται για όλους τους συμμετέχοντες σε μια για αυτούς ξένη γλώσσα: αγγλικά – γερμανικά – γαλλικά – ισπανικά (δηλαδή, για κανένα στην μητρική του γλώσσα).
- Επίσης πραγματοποιείται υποχρεωτικά με χρήση Η/Υ.

Για τον λόγο αυτόν οι μαθητές, κατά την δήλωση της συμμετοχής τους στον ΠΜΔΦΔ στα σχολεία τους, δηλώνουν, επί πλέον, εάν ενδιαφέρονται να διαγωνισθούν και για την ελληνική εκπροσώπηση στην Διεθνή Ολυμπιάδα Φιλοσοφίας. Για την δήλωση συμμετοχής δεν απαιτούνται πιστοποιητικά γλωσσομάθειας.

Η δήλωση συμμετοχής των ανηλίκων μαθητών στη ΔΟΦ πρέπει υποχρεωτικά να συνοδεύεται από δήλωση συναίνεσης εκείνων που ακούν την γονική μέριμνα.

Οι δεξιότητες στην ξένη γλώσσα και την χρήση Η/Υ εξετάζονται επί πλέον, κατά την τελική φάση του πανελλήνιου διαγωνισμού, μεταξύ των μαθητών που θα δηλώσουν το ενδιαφέρον τους για συμμετοχή στην Διεθνή Ολυμπιάδα.

Στην Ελληνική αποστολή στην ΔΟΦ μετέχουν ένας εκπρόσωπος του Τμήματος Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Πατρών και ένας καθηγητής Μέσης Εκπαίδευσης, συνοδός του πρώτου ή του δεύτερου της κατάταξης, και, αν κωλύεται, καθηγητής που είχε συνοδεύσει τους μαθητές σε παλαιότερη συμμετοχή στην ΔΟΦ.

Συμπληρωματικές ρυθμίσεις που αφορούν στην οργάνωση της ελληνικής εκπροσώπησης και στην συγκρότηση της ομάδας με την συμμετοχή εκπαιδευτικών, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από την Διεθνή Επιτροπή ΙΡΟ, θεσπίζονται σε ειδικό κανονισμό.

2.2. Θέμα του διαγωνισμού

Το θεματικό πεδίο ή τα θεματικά πεδία του διαγωνισμού με επαρκή ενημέρωση για την προετοιμασία των μαθητών ανακοινώνεται **έως τα τέλη Σεπτεμβρίου της εκάστοτε σχολικής χρονιάς** από την Επιστημονική Οργανωτική Επιτροπή του Διαγωνισμού.

Για τη γνωστοποίηση και διάχυση του διαγωνισμού χρησιμοποιείται ο επίσημος ιστότοπος του Τμήματος Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Πατρών. Μόνο το περιεχόμενο των εγγράφων και των ανακοινώσεων που περιλαμβάνονται σε αυτόν είναι αυθεντικό και δεσμευτικό. Ο ιστότοπος του Τμήματος μπορεί να περιλαμβάνει συνδέσμους προς άλλες ιστοσελίδες ή μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ώστε με τρόπο θεμιτό και πρόσφορο να διαχέεται δημόσια η απαραίτητη πληροφόρηση.

Η ύλη του διαγωνισμού ορίζεται εντός του πλαισίου των θεματικών περιοχών που περιλαμβάνονται στην ύλη των διδασκομένων στην Μ.Ε. μαθημάτων φιλοσοφίας αλλά και των φιλοσοφικών θεμάτων άλλων μαθημάτων (αρχαία γραμματεία, πολιτική

αγωγή, αρχές δικαίου, ιστορία, επί μέρους θέματα στα μαθήματα παραγωγής λόγου κ.λ.π.)

Για την επιστημονική υποστήριξη των συμμετεχόντων, καθώς και του έργου των καθηγητών που θα προετοιμάσουν τους μαθητές, λειτουργεί ειδική ιστοσελίδα του Τμήματος Φιλοσοφίας του Παν/μίου Πατρών, όπου αναρτώνται προτάσεις βιβλιογραφίας, παραδείγματα θεμάτων, ενώ υπάρχει και δυνατότητα επικοινωνίας, απάντησης ερωτήσεων, κ.λ.π. Επίσης, μέσω ανακοινώσεων στην ιστοσελίδα θα ενημερώνονται οι ενδιαφερόμενοι για την πορεία της διαδικασίας και ό,τι άλλο προκύπτει.

2.3. Φάσεις

Ο Πανελλαδικός Διαγωνισμός Φιλοσοφίας διεξάγεται σε δύο φάσεις, μια προκριματική και μια τελική. Τα γραπτά παραδίδονται ανώνυμα.

Α. Προκριματική φάση: ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, 17 Δεκεμβρίου 2021

Διεξάγεται τοπικά με την συνδρομή των αρμοδίων γραφείων Δ/σης Δ.Ε. και των τοπικών συνδέσμων φιλολόγων της Π.Ε.Φ. Λόγω των συνεχιζόμενων προβλημάτων δημόσιας υγείας που αντιμετωπίζει ο τόπος, ο προκριματικός διαγωνισμός θα πραγματοποιηθεί **17^η Δεκεμβρίου 2021 στα Σχολεία των μαθητών και μαθητριών που θα δηλώσουν συμμετογή.** Η Επιστημονική και Οργανωτική Επιτροπή εκδίδει εγκύκλιο προς τις Δ.Δ.Ε. και τα Σχολεία, στην οποία δίδονται οδηγίες για όλα τα πρακτικά ζητήματα της οργάνωσης της προκριματικής (Α΄) φάσης του διαγωνισμού.

Η προκριματική φάση περιλαμβάνει δύο αξιολογήσεις:

α) αξιολόγηση των ανωνυμοποιημένων δοκιμίων (4-6 χειρογράφων σελίδων) από δύο καθηγητές της Δ.Ε. με ανάρτηση αποτελεσμάτων ανά Δ/ση Δ.Ε. και πρόκριση βάσει αυτών των αξιολογήσεων των γραπτών **με επιτυχία 80% του άριστα και άνω (16/20).** Σε περίπτωση απόκλισης των δυο βαθμολογιών άνω των 3 μονάδων η Δ.Δ.Ε. ορίζει αναβαθμολογητή. Ο βαθμός του αναβαθμολογητή είναι ο τελικός βαθμός του γραπτού στην Α΄ φάση διόρθωσης. Τα γραπτά που θα έχουν βαθμό επιτυχίας κατώτερο του 80% του άριστα δεν προχωρούν στη δεύτερη φάση αξιολόγησης και παραμένουν στις Δ.Δ.Ε. μέχρι την ολοκλήρωση του Διαγωνισμού.

Η αξιολόγηση των δοκιμίων επιτελείται βάσει 5 κριτηρίων, όπως αυτά ισχύουν και εφαρμόζονται στη ΔΟΦ. Τα κριτήρια αυτά είναι τα κάτωθι:

1. Άμεση θεματική συνάφεια με το υπό εξέταση θέμα ή φιλοσοφικό ζήτημα (έως 3 βαθμοί)
2. Φιλοσοφική στοιχείωση του θέματος (έως 5 βαθμοί)
3. Πειστικότητα και προσφορότητα των χρησιμοποιούμενων επιχειρημάτων (έως 4 βαθμοί)
4. Λογική συνέπεια και συνοχή του γραπτού (έως 4 βαθμοί)
5. Πρωτοτυπία σκέψης, λόγου και έκφρασης του συμμετέχοντος (έως 4 βαθμοί)

Τα δοκίμια αξιολογούνται με κλίμακα από 1-20 και μόνο με ακέραιες μονάδες.

β) Τα γραπτά με ποσοστό επιτυχίας ίσο και άνω του 80% (16/20) αποστέλλονται στην Επιστημονική και Οργανωτική Επιτροπή στο Τμήμα Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Πατρών και αξιολογούνται εκ νέου από ένα διορθωτή, μέλος ΔΕΠ ή ΕΔΙΠ του Τμήματος Φιλοσοφίας ΙΠΠ που ορίζεται από την Επιτροπή.

Τα δοκίμια αξιολογούνται με κλίμακα από 1-20 και επιτρέπεται και η απόδοση μισού της μονάδας (0,5).

Ο **τελικός βαθμός επιτυχίας** εξάγεται με συντελεστή 40% από τον μέσο όρο των δυο βαθμολογιών της πρώτης διόρθωσης και 60% από τον βαθμό της δεύτερης αξιολόγησης. Σε περίπτωση διαφοράς στην βαθμολογία άνω των τριών (3,0) μονάδων το γραπτό αναβαθμολογείται από μέλος ΔΕΠ του Τμήματος Φιλοσοφίας που ορίζεται από την Επιστημονική και Οργανωτική Επιτροπή του Διαγωνισμού. Ο τελικός μέσος όρος προκύπτει από τον βαθμό του αναβαθμολογητή με συντελεστή 60% και τον μέσο όρο των δυο βαθμολογιών της Α΄ φάσης διόρθωσης με συντελεστή 40%.

Αποτελέσματα των προκριματικών είναι:

α) η κατά σειρά επιτυχίας κατάταξη των 20 πρώτων συμμετεχόντων στο Β΄ γύρο αξιολόγησης και η πρόσκληση των **15** πρώτων μαθητών κατά σειρά βαθμολογίας για τον **τελικό διαγωνισμό, ο οποίος λόγω των εξαιρετικών συνθηκών της πανδημίας covid-19 θα πραγματοποιηθεί διαδικτυακά (εξ αποστάσεως) σύμφωνα με τις οδηγίες που θα εκδώσει με ειδική εγκύκλιο η Επιστημονική και Οργανωτική Επιτροπή.** Οι καταταγέντες στις θέσεις 16-20 θεωρούνται επιλαχόντες.

β) η συγκρότηση της ομάδας μεταξύ των προκρινόμενων μαθητών που έχουν δηλώσει ενδιαφέρον και για την ΔΟΦ, οι οποίοι θα συμμετάσχουν στην συνοδευτική δοκιμασία στην ξένη γλώσσα, που επίσης **θα πραγματοποιηθεί διαδικτυακά (εξ αποστάσεως),** σύμφωνα με τις οδηγίες που θα δοθούν στην **ειδική εγκύκλιο** της Επιστημονικής και Οργανωτικής Επιτροπής, η οποία θα ρυθμίζει τα πρακτικά θέματα της οργάνωσης.

γ) Κατ' εξαίρεση, στην περίπτωση, κατά την οποία μεταξύ των προκρινόμενων για τον τελικό του Πανελληνίου Διαγωνισμού ο αριθμός μαθητών που έχουν δηλώσει συμμετοχή και για τον διεθνή διαγωνισμό δεν υπερβαίνει τους δέκα (10), και προκειμένου η διαγωνιστική διαδικασία να εγγυάται την κατά το δυνατόν καλύτερη εθνική εκπροσώπηση από άποψη δυνατότητας φιλοσοφικής έκφρασης σε ξένη γλώσσα, προκρίνονται για τον πανελλήνιο τελικό έως το πολύ πέντε (5) ακόμη επιλαχόντες μαθητές, υπό την προϋπόθεση ότι δηλώνουν ενδιαφέρον για συμμετοχή στη ΔΟΦ. Εάν ο αριθμός όσων έχουν εξ αρχής δηλώσει συμμετοχή στη ΔΟΦ αριθμεί από 11 και πάνω δεν καλούνται από την Οργανωτική Επιτροπή επιλαχόντες μαθητές. Η πρόσκληση των επιλαχόντων αποφασίζεται με βάση το ποσοτικό κριτήριο της υπέρβασης του αριθμού των 10 συμμετεχόντων στην δοκιμασία για εξέταση στην ξένη γλώσσα. Εάν μεταξύ των πρώτων είκοσι (20) στην τελική κατάταξη του προκριματικού δεν συμπληρώνεται αριθμός ενδιαφερομένων για τη ΔΟΦ άνω των δέκα (10), η

δοκιμασία στην ξένη γλώσσα πραγματοποιείται ανεξαρτήτως τελικού αριθμού ενδιαφερομένων.

Τα αποτελέσματα ανακοινώνονται από την Επιστημονική και Οργανωτική Επιτροπή του Διαγωνισμού στις Δ/σεις Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ενώ αναρτώνται και στην ιστοσελίδα του Διαγωνισμού.

B. Τελική φάση: Παρασκευή/Σάββατο, 18-19 Φεβρουαρίου 2022, διαδικτυακά

Λόγω των ειδικών συνθηκών της πανδημίας covid-19 η τελική φάση του Διαγωνισμού **θα διεξαχθεί διαδικτυακά** και περιλαμβάνει:

α) τον Τελικό του Πανελλαδικού Μαθητικού Διαγωνισμού Φιλοσοφικού Δοκιμίου μεταξύ των κατά τα ανωτέρω κατά κανόνα έως 15 και κατ' εξαίρεση έως 20 προκριθέντων για την ανάδειξη **τριών (3) νικητών**. Η γλώσσα του διαγωνισμού είναι η ελληνική. Τα γραπτά αξιολογούνται από δύο βαθμολογητές, που ορίζονται μεταξύ των μελών της Επιστημονικής Ομάδας της Επιτροπής και των λοιπών διδασκόντων του Τμήματος Φιλοσοφίας Παν/μίου Πατρών. Τα δοκίμια αξιολογούνται με κλίμακα από 1-20 και επιτρέπεται και η απόδοση μισού της μονάδας (0,5). Εάν υπάρχει απόκλιση άνω των 3 μονάδων καλείται να διορθώσει το γραπτό αναβαθμολογητής. Ο βαθμός του αναβαθμολογητή είναι ο τελικός βαθμός του γραπτού.

Οι συμμετέχοντες στον τελικό που κατατάσσονται στις επόμενες θέσεις λαμβάνουν ειδικές τιμητικές διακρίσεις ανάλογα με την τελική βαθμολογία τους και την τελική θέση κατάταξής τους κατόπιν λήψης σχετικής απόφασης από την Οργανωτική Επιτροπή. Τιμητική Διάκριση, Βραβείο, Επαινος ή Εύφημη Μνεία μπορεί να αποδοθεί είτε σε Σχολεία, των οποίων περισσότεροι μαθητές συμμετέχουν στον Τελικό, είτε σε καθηγητές ΔΕ, των οποίων μαθητές συχνά διακρίνονται στο Διαγωνισμό, σύμφωνα με ειδική απόφαση της Επιστημονικής και Οργανωτικής Επιτροπής.

β) την **συνοδευτική δοκιμασία συγγραφής δοκιμίου σε ξένη γλώσσα για την συμμετοχή στην ΔΟΦ** μεταξύ των προκριθέντων μαθητών που έχουν δηλώσει το ενδιαφέρον τους να συμμετάσχουν στην ΔΟΦ. Η δοκιμασία διεξάγεται στην ξένη γλώσσα που έχει δηλώσει ο κάθε μαθητής και υποχρεωτικά με χρήση Η/Υ. Από τους μαθητές ζητείται να αποδείξουν την ικανότητά τους στον χειρισμό φιλοσοφικού λόγου στην ξένη γλώσσα, αναπτύσσοντας ένα θέμα από τις θεματικές περιοχές του διαγωνισμού, σε ένα κείμενο 800 – 1000 λέξεων. Τα γραπτά αξιολογούνται από δύο βαθμολογητές, που ορίζονται μεταξύ των μελών της Επιστημονικής και Οργανωτικής Επιτροπής του Διαγωνισμού και των διδασκόντων του Τμήματος Φιλοσοφίας Παν/μίου Πατρών.

γ) την **πρόκριση των μαθητών που θα συμμετάσχουν στην Διεθνή Ολυμπιάδα Φιλοσοφίας**: για την συμμετοχή στην Διεθνή Ολυμπιάδα Φιλοσοφίας προκρίνονται έως δύο μαθητές κατά σειράν επιτυχίας τους στον πανελλαδικό τελικό, εφ' όσον η επίδοσή τους στο συνοδευτικό τεστ στην ξένη γλώσσα κριθεί ως επαρκής (πολύ καλή ή άριστη) για τους σκοπούς της συμμετοχής. Συγκεκριμένα ισχύουν τα εξής:

(α) Η σειρά της πρόκρισης είναι η σειρά επιτυχίας στον πανελλήνιο τελικό διαγωνισμό. (β) Σε περίπτωση ισοβαθμίας στον πανελλήνιο τελικό προκρίνεται ο μαθητής με την καλύτερη επίδοση στη δοκιμασία στην ξένη γλώσσα. (γ) Σε περίπτωση ισοβαθμίας και ως προς αυτό περισσότερων των δύο μαθητών, επιλαμβάνεται του ζητήματος η Επιστημονική και Οργανωτική Επιτροπή του Διαγωνισμού, η οποία αποφασίζει με ευθύνη της βάσει πιθανών άλλων αιτιολογημένων κριτηρίων ή ελλείπει κριτηρίων με κλήρωση. (δ) Σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να αποσταλούν στην ΔΟΦ περισσότεροι από δύο μαθητές.

δ) Ημερίδα Φιλοσοφίας και Βράβευση

Η διεξαγωγή του τελικού διαγωνισμού στο Πανεπιστήμιο Πατρών συνδυάζεται με **ημερίδα φιλοσοφίας**, σε θέμα κοινού ενδιαφέροντος για την Δευτεροβάθμια και την Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση, ανοικτή για ενδιαφερόμενους εκπαιδευτικούς και μαθητές.

Η αναγόρευση των νικητών και η απονομή των βραβείων γίνεται σε ειδική τελετή.

Ως **βραβείο** δωρίζεται στους τρεις επικρατέστερους μαθητές μια σειρά επιλεγμένων βιβλίων φιλοσοφίας. Τα βραβεία χορηγούνται από το Κέντρο Ελληνικών Σπουδών Ελλάδος του Πανεπιστημίου Harvard.

Όλες οι εκδηλώσεις που συνοδεύουν την τελική φάση του Διαγωνισμού θα πραγματοποιηθούν λόγω των έκτακτων συνθηκών της πανδημίας covid-19 διαδικτυακά.

3. ΘΕΜΑ ΤΟΥ 11^{ου} ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ (2021-22)

3.1 Θέμα του Διαγωνισμού:

«Αίσθηση, νόηση και το ερώτημα για τη γνώση»

Το θέμα του 11^{ου} Πανελλαδικού Διαγωνισμού θίγει ένα θεμελιώδες ερώτημα, το οποίο όχι μόνο αποτέλεσε μια από τις αφετηρίες του φιλοσοφείν εν γένει, αλλά συνοδεύει και όλη την μετέπειτα εξέλιξη του φιλοσοφικού στοχασμού μέχρι και τις ημέρες μας. Όταν ήδη στην αρχαϊκή σκέψη τίθεται το ερώτημα για την «αλήθεια» και το «είναι» των πραγμάτων, η ανάλυση αποκαλύπτει δύο συνιστώσες που από τη μία εμφανίζονται παρούσες σε κάθε γνώση του πραγματικού, από την άλλη καθορίζονται τόσο διαφορετικά, ώστε δεν φαίνεται να είναι μεταξύ τους συμβατές: αίσθηση και νόηση. Ενώ η αίσθηση φαίνεται να προσφέρει στον άνθρωπο την αμεσότητα της επαφής και της βεβαιότητάς του για την πραγματικότητα, μέσα στην οποίαν ζεί και κινείται ως έμβιο όν, ώστε την θεωρεί, στην καθημερινή του αντίληψη, αυτονόητη πηγή της γνώσης του για τον κόσμο, σε μια περισσότερο κριτική και συστηματική εξέταση εμφανίζεται ανεπαρκής να εξηγήσει, πώς τα πράγματα υφίστανται και τα γνωρίζουμε ως «όντα», δηλαδή ως σταθερές και απαραβίαστες ενότητες. Ηδη η σκέψη του Ηράκλειτου εντείνεται ανάμεσα στην συγκεχυμένη ροή της συνεχούς αλλαγής του

αισθητού κόσμου και στην αξίωση του «λόγου» να συγκρατήσει αυτήν την αδιάλειπτη μεταβολή σε μια σταθερή τάξη. Ενώ ο Παρμενίδης κάνει ρητό, ότι το «είναι» και η γνώση της αλήθειας των πραγμάτων απαιτεί μια υπέρβαση πέρα απ' ό,τι μπορεί να δώσει η συνεχώς μεταβαλλόμενη αισθητηριακή πληροφόρηση, δηλαδή απαιτεί μια μετάβαση σε ένα άλλο επίπεδο πραγματικότητας, στο οποίο η χαοτική πολλαπλότητα συμπυκνώνεται με την ενέργεια μιας εσωτερικής δύναμης συνοχής σε μια ενότητα που ανταποκρίνεται στην αξίωση των πραγμάτων να είναι κάτι το σταθερό, οροθετημένο και αναγνωρίσιμο. Την ενέργεια αυτήν ο Παρμενίδης ονομάζει «νοεΐν».

Απο το σημείο αυτό η ιστορία του φιλοσοφικού στοχασμού ξετυλίγεται ως μια συνεχής προσπάθεια ανάλυσης των δύο αυτών αρχών της γνώσης, η οποία συχνά παίρνει και την μορφή μιας δραματικής διαμάχης μεταξύ δύο κόσμων, του αισθητού και του νοητού. Με την κατάκτηση του κόσμου των νοητών πραγμάτων η ανθρώπινη γνώση κατόρθωνε να ξεπερνά και να ελέγχει την μεταβλητότητα και αστάθεια της άμεσης εμπειρίας και να διαθέτει μια σταθερή, διανυγή, αξιόπιστη και κοινωνήσιμη αλήθεια, απαλλαγμένη από τα προβλήματα του σχετικισμού. Έτσι συχνά απολυτοποιήθηκε ως μοναδική αλήθεια από φιλοσόφους όπως ο Πλάτων ή αργότερα ο Ντεκάρτ. Από την άλλη πλευρά όμως δεν κατόρθωνε η θέση αυτή να ανταποκριθεί στον πλούτο των ποιοτήτων της ανθρώπινης εμπειρίας, όπως αυτές μας δίνονται μέσα από τις αισθήσεις και την επαφή μας με τα συγκεκριμένα πράγματα. Η αλήθεια για τον κόσμο αναγόταν σε μια αφηρημένη λογική σύλληψη που υποβάθμιζε τη σημασία ακόμη και το γεγονός της άμεσης βεβαιότητάς μας για την πραγματικότητα. Μια σειρά επίμονων ερωτημάτων τέθηκαν ευθύς εξ αρχής στην συστηματική και αναλυτική σκέψη ζητώντας ικανοποιητικές απαντήσεις: Ποιές αξιώσεις συνδέουμε με το αίτημα της γνώσης; Πώς διαφέρει η αίσθηση από την νόηση; Πώς αποδεικνύεται ότι η αίσθηση δεν επαρκεί ως αρχή της γνώσης; Πώς σχετίζεται ο κόσμος των αισθητών με τον κόσμο των νοητών πραγμάτων; Πώς είναι δυνατόν τα νοητά, που υφίστανται ανεξάρτητα από την ύλη να συμμετέχουν καθοριστικά στον κόσμο των αισθητών; Πώς συμβάλλει η αίσθηση στην γνώση; Ποιά από τις δύο αρχές έχει προτεραιότητα στην γνωστική διαδικασία; Πώς μπορούμε να εννοήσουμε την συνέργεια των δύο αυτών αρχών, ώστε να αποκαταστήσουμε μια εναία αντίληψη του πραγματικού; Πολλοί φιλόσοφοι, και ήδη ο ίδιος ο Πλάτων, καταπιάστηκαν με τη λύση αυτών των προβλημάτων.

Με τον *11^ο Μαθητικό Διαγωνισμό Φιλοσοφικού Δοκιμίου* καλούνται οι μαθητές να συμμετάσχουν με την δική τους διανοητική ενέργεια στην μεγάλη αυτή περιπέτεια της σκέψης μελετώντας και κατανοώντας κριτικά τον στοχασμό κομβικών κλασικών όπως ο Αριστοτέλης, ο Ντεκάρτ, ο Λοκ, ο Καντ αλλά και σύγχρονων φιλοσόφων. Η κριτική πρόσληψη θα επιτρέψει στους μαθητές να αποκτήσουν μια βαθύτερη κατανόηση για την ιστορία της ίδιας της γνώσης και της επιστήμης και τη σημασία των διαφορετικών απόψεων για τη γνωσιολογική σχέση ανθρώπου και κόσμου για την ανάπτυξη διαφόρων μορφών και προσανατολισμών της ανθρώπινης ζωής.

3.2 Προετοιμασία

Το θέμα του 11ου Διαγωνισμού 2021/2022 δίδεται ενιαίο ως τίτλος και συνοδεύεται από μια συνοπτική ανάπτυξη του κεντρικού του ερωτήματος καθώς την διάρθρωσή του σε επιμέρους θεματικές και ερωτήματα.

3.3 Τα ερωτήματα του διαγωνισμού

- Θα τεθούν τρία ερωτήματα εντός του πλαισίου της ενιαίας θεματικής.
- Οι μαθητές θα έχουν την δυνατότητα να επιλέξουν ένα από τα τρία ερωτήματα σύμφωνα με τους όρους του 11ου διαγωνισμού.
- Τα ερωτήματα του διαγωνισμού θα αντλούνται από την ενιαία θεματική: «Αίσθηση, νόηση και το ερώτημα για τη γνώση» όπως αυτή θα οριοθετηθεί από τα υποδεικνυόμενα βασικά κείμενα.
- Ωστόσο, θα είναι ερωτήματα που θα επιτρέπουν την θεματοποίηση διαφορετικών οπτικών και θα ενθαρρύνουν την αυτόνομη, κριτική και πρωτότυπη ανάπτυξη καθώς και προεκτάσεις σε σύγχρονους προβληματισμούς.
- Ο μαθητής θα κληθεί με αφετηρία και με βάση την κατανόηση των θεμάτων και των κειμένων με τα οποία έχει ασχοληθεί, καθώς και την τεχνική και ιστορική γνώση που έχει αποκομίσει, να αναπτύξει αυτοδύναμα έναν κριτικό προβληματισμό γύρω από ένα ζήτημα.
- Κριτήρια αξιολόγησης των δοκιμίων θα είναι: η τεχνική καθαρότητα των εννοιών και των διανοημάτων (εννοιολογική σαφήνεια, ακρίβεια), η λογική συνοχή του κειμένου και η καταλληλότητα των επιχειρημάτων, η συνάφεια της ανάπτυξης με το θέμα, καθώς και η ιστορική και φιλοσοφική στοιχείωση, κυρίως όμως η ικανότητα αυτοδύναμης συνθετικής και κριτικής σκέψης και ανάπτυξης των θεμάτων και η πρωτοτυπία της επεξεργασίας.

4. ΡΥΘΜΙΣΗ ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ – ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

4.1. Ρύθμιση επί μέρους ζητημάτων

Οποιαδήποτε ειδικά ή επί μέρους ζητήματα προκύψουν είτε κατά την εφαρμογή του Κανονισμού είτε στην πρακτική οργάνωση του Διαγωνισμού θα αντιμετωπισθούν από την Επιστημονική Επιτροπή Διεξαγωγής του Διαγωνισμού με πρωταρχική ευθύνη του επισπεύδοντος Τμήματος Φιλοσοφίας του Παν/μίου Πατρών σε συνεργασία και με τις αρμόδιες Υπηρεσίες της Δ.Ε. καθώς και με την συνδρομή των Συνδέσμων Φιλολόγων σε τοπικό ή της Π.Ε.Φ. σε κεντρικό επίπεδο.

4.2. Επιτροπές:

Οργανωτική Επιτροπή Τμήματος Φιλοσοφίας Πανεπιστημίου Πατρών για την διεξαγωγή του Διαγωνισμού:

**Αικατερίνη Καλέρη, Ομότιμη Καθηγήτρια,
Μιχαήλ Παρούσης, Αναπλ. Καθηγητής,
Κοσμάς Ρασπίτσος, Dr. Phil., μέλος ΕΔΙΠ**

4.3. Επικοινωνία

- Ανακοινώσεις, πληροφορίες, οδηγίες, επιστημονική υποστήριξη Διαγωνισμού στην ιστοσελίδα:
www.contest.philosophy-upatras.gr
- Για όλα τα άλλα θέματα στην ηλ. διεύθυνση:
philosophia.diagonismos@gmail.com καθώς και στην
- Γραμματεία του Διαγωνισμού,
Δρ. Κοσμάς Ρασπίτσος, ΕΔΙΠ, 2610-997228
- Τηλέφωνο επικοινωνίας Συντονιστή της Επιτροπής:
Αικ. Καλέρη, 2610-969907 και 6972440038
- Ταχυδρομική διεύθυνση:
Τμήμα Φιλοσοφίας
(για τον 11^ο Πανελλαδικό Μαθητικό Διαγωνισμό Φιλοσοφικού Δοκιμίου)
Πανεπιστήμιο Πατρών - Πανεπιστημιούπολη Ρίου - 26504 Πάτρα